

6. Domácnosti a bydlení

Údaje o domácnostech a bydlení v územním detailu je možné zjistit pouze při sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) a jedná se o jeden z nejdůležitějších výstupů. Ze získaných dat je možné charakterizovat a hodnotit nejen způsob bydlení, ale také rodinné a příbuzenské vztahy. **Domácnost** je tvořena osobami se stejným místem svého obvyklého pobytu. Lidé ve svých sčítacích arších vyjádřili své příbuzenské, případně jiné vztahy.

V oblasti **bydlení** neumožňoval při SLDB 2011 použitý způsob zjišťování a následného zpracování dat získat podrobné údaje v případě, že v bytě žilo více rodinných domácností, proto jsou některá data zde publikována pouze za hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou. Také je nutné upozornit, že data ze SLDB jsou pouze za domácnosti, kde byly údaje zjištěny.

V Jihočeském kraji v době Sčítání 2011 bylo celkem 262 692 hospodařících domácností.

Struktura domácností

Při zjišťování údajů o domácnostech se vycházelo především z typu hospodařící domácnosti. Hospodařící domácností se rozumí domácnost, kterou tvoří osoby, které společně hradí výdaje za domácnost. Zahrnuje i děti, které na hospodaření nepřispívají. Hospodařící domácnost může být tvořena **domácností rodinnou**; úplnou nebo neúplnou rodinou; případně je tvořena více rodinami. Dále tento typ **domácnosti** může být **nerodinného charakteru**; domácnost vícečlenná a domácnost jednotlivce.

Tab. 6.1 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti

Zdroj: SLDB 2011

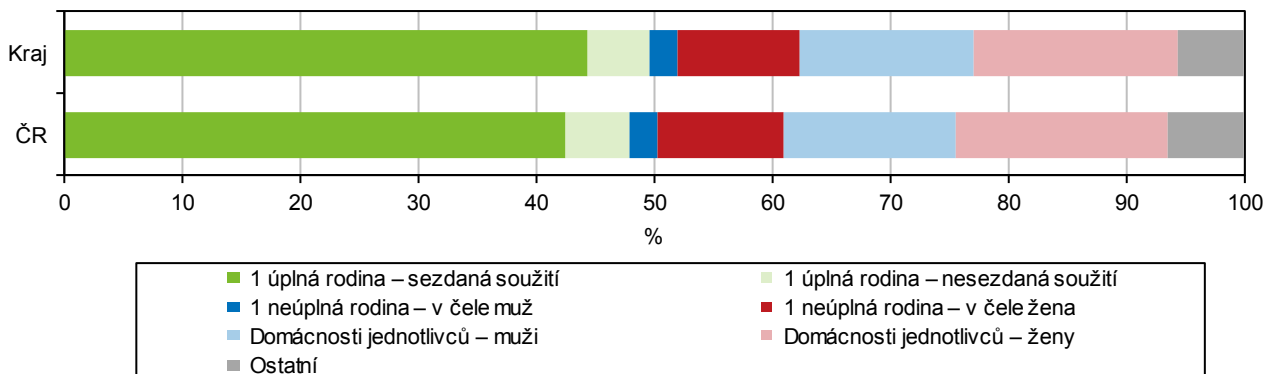
	Kraj celkem	v tom okresy						
		České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
Hospodařící domácnosti celkem	262 692	79 381	24 972	36 661	29 750	20 539	29 148	42 241
z toho typ domácnosti:								
úplné rodiny – sezdaná soužití	116 699	34 359	10 570	17 124	13 030	9 225	12 898	19 493
úplné rodiny – nesezdaná soužití	13 505	4 235	1 625	1 854	1 363	1 126	1 305	1 997
neúplné rodiny – v čele muž	6 465	1 923	692	869	769	508	725	979
neúplné rodiny – v čele žena	27 171	8 047	2 599	3 794	3 230	2 182	2 999	4 320
domácnosti jednotlivců – muži	38 563	11 805	3 885	5 048	4 498	3 045	4 301	5 981
domácnosti jednotlivců – ženy	45 632	14 455	4 021	6 039	5 307	3 347	5 191	7 272

Hospodařící domácnosti

Hospodařících domácností, které byly **úplnými rodinami** (sezdaná i nesezdaná soužití) se závislymi dětmi nebo bez nich, bylo celkem 49,6 % a **neúplných rodin** bylo 12,8 %.

Graf 6.1 Hospodařící domácnosti podle typu

Zdroj: SLDB 2011

Pozn.: Ostatní = rodinné hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti

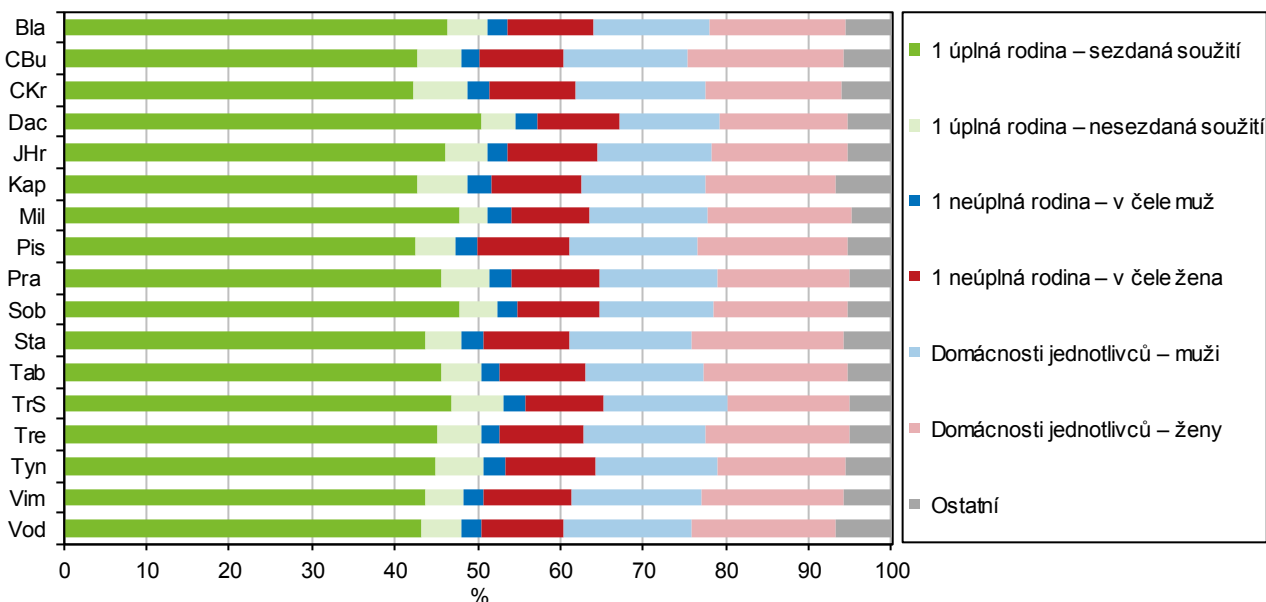
V době SLDB 2011 byl zaznamenán výrazný podíl **domácností jednotlivců** (32,1 %). Ostatní hospodařící domácnosti byly tvořené dvěma a více rodinami nebo to byly vícečlenné nerodinné domácnosti.

V podrobnější struktuře hospodařících domácností převažovaly **úplné rodiny – sezdaná soužití** (44,4 %), tuto domácnost tvoří manželský pár s dětmi nebo bez dětí. Dalším typem domácnosti byly **úplné rodiny – nesezdaná soužití** (5,1 %), tj. nesezdaný pár s dětmi nebo bez dětí. **Neúplné rodiny**, kdy v čele stál **muž**, byly v době sčítání zastoupeny z 2,5 % a **neúplných rodin**, kdy v čele stála **žena**, bylo 10,3 %. Výraznou skupinou domácností jsou **domácnosti jednotlivců** (muži – 14,7 %, ženy 17,4 %). Z územního pohledu je patrné, že nejméně typických rodin (úplné rodiny – sezdané páry) bylo při SLDB 2011 v hlavním městě Praze, naopak tam bylo nejvíce domácností jednotlivců (mužů i žen). V Kraji Vysočina byl zase naopak nejvyšší podíl úplných rodin – sezdaných soužití a nejméně domácností jednotlivců (zejména žen).

I uvnitř kraje byly rozdíly v zastoupení jednotlivých typů hospodařících rodinných domácností. Nejvyšší podíl úplných rodin, kdy partneři byli sezdáni, byl v okrese Jindřichův Hradec, nejméně v okrese Český Krumlov. Právě v tomto okrese bylo nejvíce úplných rodin – nesezdaných soužití, neúplných rodin s mužem v čele a domácností mužů jednotlivců z těchto typů domácností. Nejvyšší podíl neúplných rodin s ženou v čele byl v okrese Písek, nejmenší v okrese České Budějovice. V tomto okrese byl naopak nejvyšší podíl domácností s jednou ženou.

Graf 6.2 Hospodařící domácnosti podle typu a SO ORP

Zdroj: SLDB 2011

Pozn.: Ostatní = rodinné hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti

Rodinné domácnosti

Z dat SLDB 2011 vyplývá, že z celkového počtu 262 692 hospodařících domácností bylo 163 840 rodinného typu a byly tvořené jednou rodinou, domácností tvořených dvěma a více rodinami bylo sečteno 4 332.

Rodinných domácností tvořených **jednou úplnou rodinou** bylo celkem 130 204. Téměř 90 % těchto úplných rodin tvořily **manželské páry**. Alespoň jedno závislé dítě mělo 40,9 % manželských párů. V úplných rodinách, kde partneři nebyli sezdáni, tzv. **faktická manželství** (10,2 % z domácností rodinného typu), byl podíl závislých dětí vyšší – 45,0 %.

Největší podíl úplných rodin, které byly tvořeny manželským párem, byl v okrese Jindřichův Hradec, nejmenší pak v okrese Český Krumlov. V tomto okrese byl naopak nejvyšší podíl nesezdaných soužití. Nejmenší podíl nesezdaných soužití byl zaznamenán v okrese Strakonice. V územním detailu byl nejvyšší podíl úplných

rodin – sezdanych soužití v SO ORP Dačice, nejmenší v obvodě Český Krumlov. Naopak podíl úplných rodin – nesezdanych soužití byl nejvyšší právě v SO ORP Český Krumlov, nejnižší na Milevsku.

Tab. 6.2 Manželské páry a faktická manželství podle věku partnerů

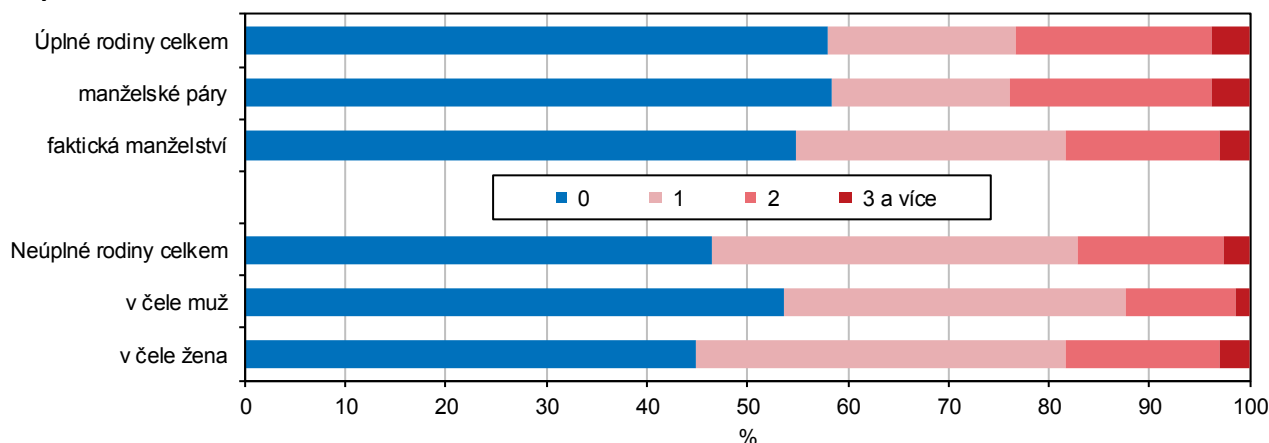
Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho věk muže					
		15–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Manželské páry celkem	116 677	2 510	21 536	23 742	27 325	25 423	16 141
z toho věk ženy							
15–29	5 406	1 851	3 285	220	37	11	2
30–39	26 112	592	17 178	7 727	540	66	9
40–49	24 502	49	992	14 998	8 010	429	24
50–59	26 990	15	52	735	17 676	8 282	230
60–69	23 108	3	23	52	1 028	16 198	5 804
70 a více	10 558	-	6	10	34	437	10 071
Faktická manželství celkem	13 315	2 381	4 644	2 655	1 998	1 194	443
z toho věk ženy							
15–29	3 673	1 969	1 529	147	25	3	-
30–39	4 355	370	2 697	1 074	194	18	2
40–49	2 350	34	383	1 164	671	95	3
50–59	1 647	6	31	237	907	437	29
60–69	962	1	2	24	194	575	166
70 a více	327	1	2	9	7	66	242

Postavení osoby v úplných rodinách se v domácnostech výrazně liší v závislosti na věku dané osoby. Pro mladší generaci je typické, že partneři ve větší míře žijí jako nesezdaný pár, s přibývajícím věkem se výrazněji zvyšuje podíl manželských párů.

Graf 6.3 Rodinné domácnosti podle počtu závislých dětí (ze zjištěných hodnot)

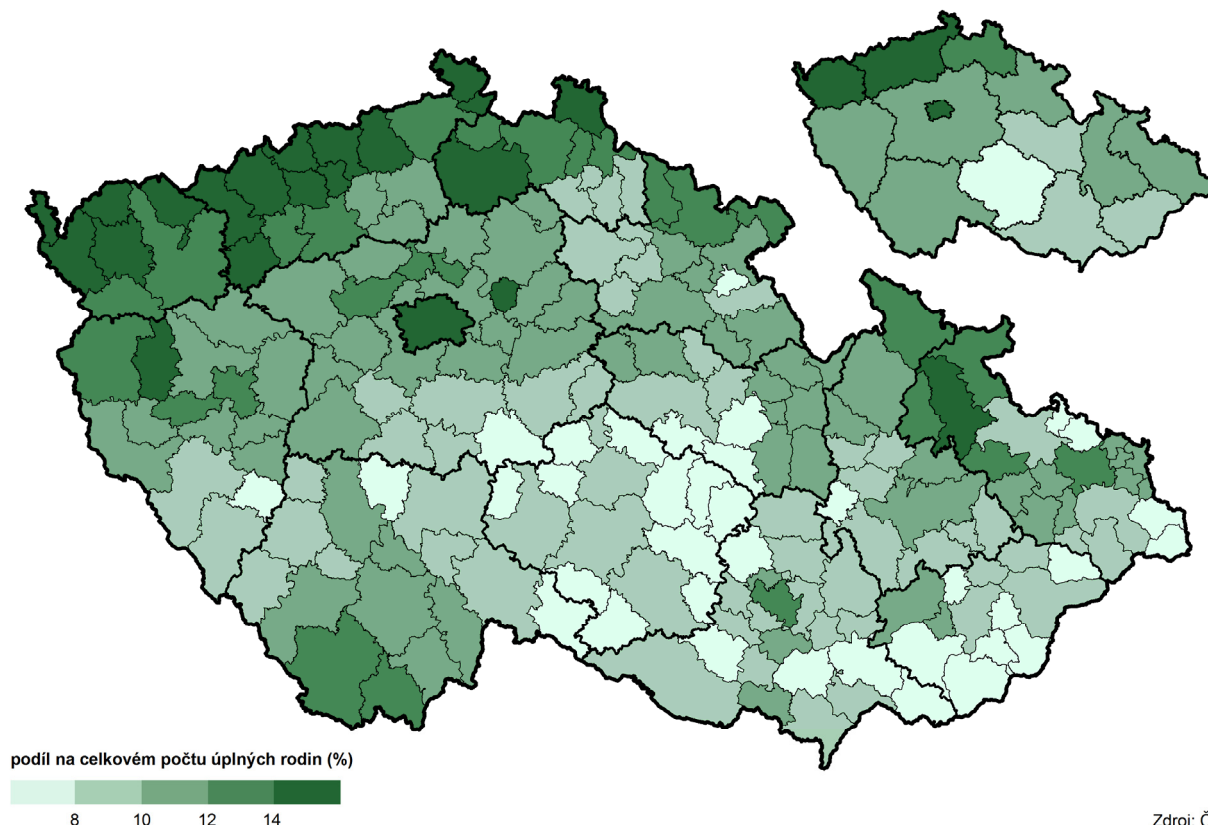
Zdroj: SLDB 2011

Stále častější formou úplného rodinného soužití jsou faktická manželství, kdy spolu žijí nesezdaní partneři. Z celkového počtu párů, které v rozhodný okamžik žily ve vztahu, bylo 10,2 % deklarováno jako faktické manželství. Proti minulému SLDB v roce 2001 to byl nárůst přibližně dvojnásobný. Nejčastěji spolu takto žili oba partneři svobodní (38 %), kdy žena byla nejčastěji ve věku 25–34 let a muž ve věku 30–39 let a měli závislé děti. Tento fakt opět potvrzuje nechuť mladých lidí uzavírat sňatek. Další výraznou skupinou byli oba partneři rozvedení nebo ovdovělí (téměř 30 %) a byli vyššího věku bez závislých dětí.

Ktg. 6.1 Faktická manželství podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Na území kraje byl v době SLDB zaznamenán nejvyšší podíl faktických manželství v okrese Český Krumlov, nejnižší v okrese Strakonice. V podrobnějším detailu byl nejvyšší podíl faktických manželství v SO ORP Český Krumlov a Kaplice, naopak nejnižší na Milevsku.

Do úplných rodin byla při SLDB zařazena i **registrovaná a faktická partnerství**. Na území kraje bylo sečteno 22 registrovaných a 190 faktických partnerství.

Tab. 6.3 Hospodařící rodinné domácnosti podle počtu členů, závislých dětí a typu domácnosti

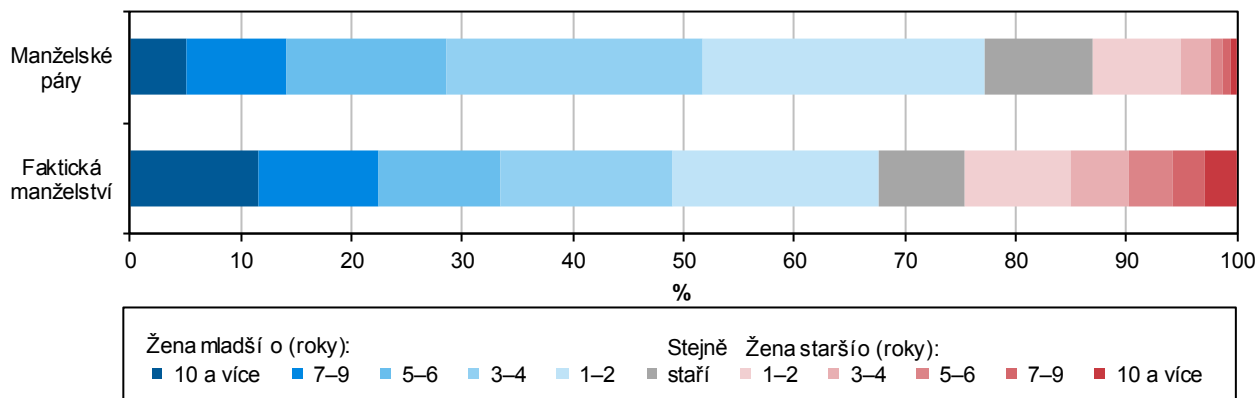
Zdroj: SLDB 2011

	Rodinné domácnosti	v tom s počtem členů (%)				v tom s počtem závislých dětí (%)			
		2	3	4	5 a více	bez dětí	1	2	3 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou¹⁾	130 204	38,8	25,8	27,7	7,7	58,8	19,0	19,0	3,3
v tom									
manželské páry	116 677	38,6	25,2	28,5	7,8	59,1	18,1	19,4	3,3
faktická manželství	13 315	41,2	30,8	20,8	7,2	55,0	26,6	15,0	3,4
registrovaná partnerství	22	77,3	9,1	9,1	4,5	90,9	9,1	-	-
faktická partnerství	190	31,6	41,1	13,7	13,7	81,6	11,1	6,8	0,5
Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou	33 636	55,7	31,7	9,0	3,6	46,5	36,3	14,6	2,6
v tom									
v čele muž	6 465	55,9	29,6	10,4	4,1	53,7	33,9	11,0	1,4
v čele žena	27 171	55,6	32,2	8,7	3,5	44,8	36,9	15,4	2,9

¹⁾ faktická manželství = neformální soužití druha a družky, faktická partnerství = neformální soužití osob stejného pohlaví

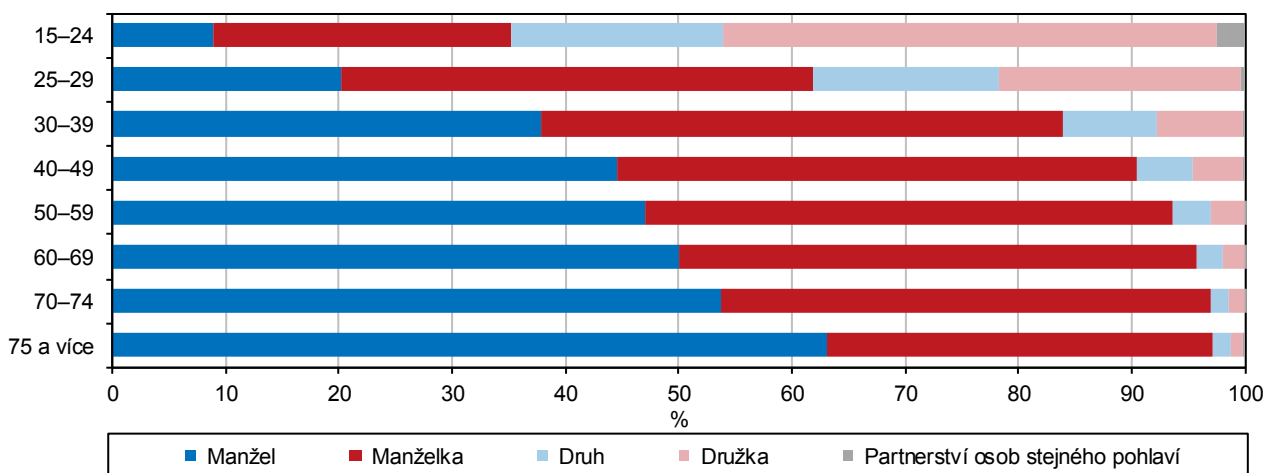
Graf 6.4 Manželské páry a faktická manželství podle rozdílu ve věku (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Graf 6.5 Osoby v bytech žijící v úplné rodině podle postavení v domácnosti a věku

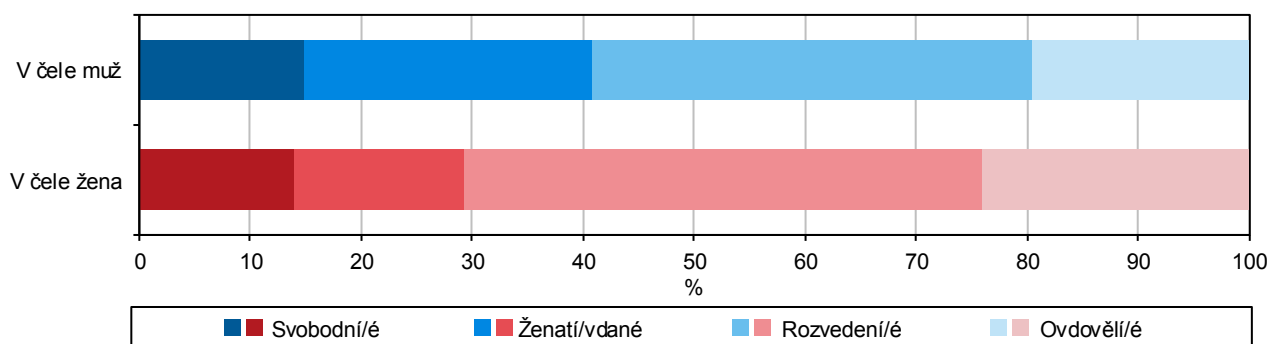
Zdroj: SLDB 2011

Domácností, které byly tvořeny jednou **neúplnou rodinou**, bylo při sčítání sečteno celkem 33 636. Neúplná rodina bývá tvořena jedním z rodičů a alespoň jedním závislým dítětem nebo se jedná o osamělé matky, případně osamělé otce bez závislého dítěte. V 80,8 % se jednalo o **neúplné rodiny, kde v čele stála žena** a kde z 55,2 % bylo nejméně jedno závislé dítě a většinou se jednalo o rozvedenou nebo ovdovělou ženu, které bylo nejčastěji od 35 do 45 let.

Graf 6.6 Neúplné rodiny podle pohlaví a rodinného stavu osoby v čele (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

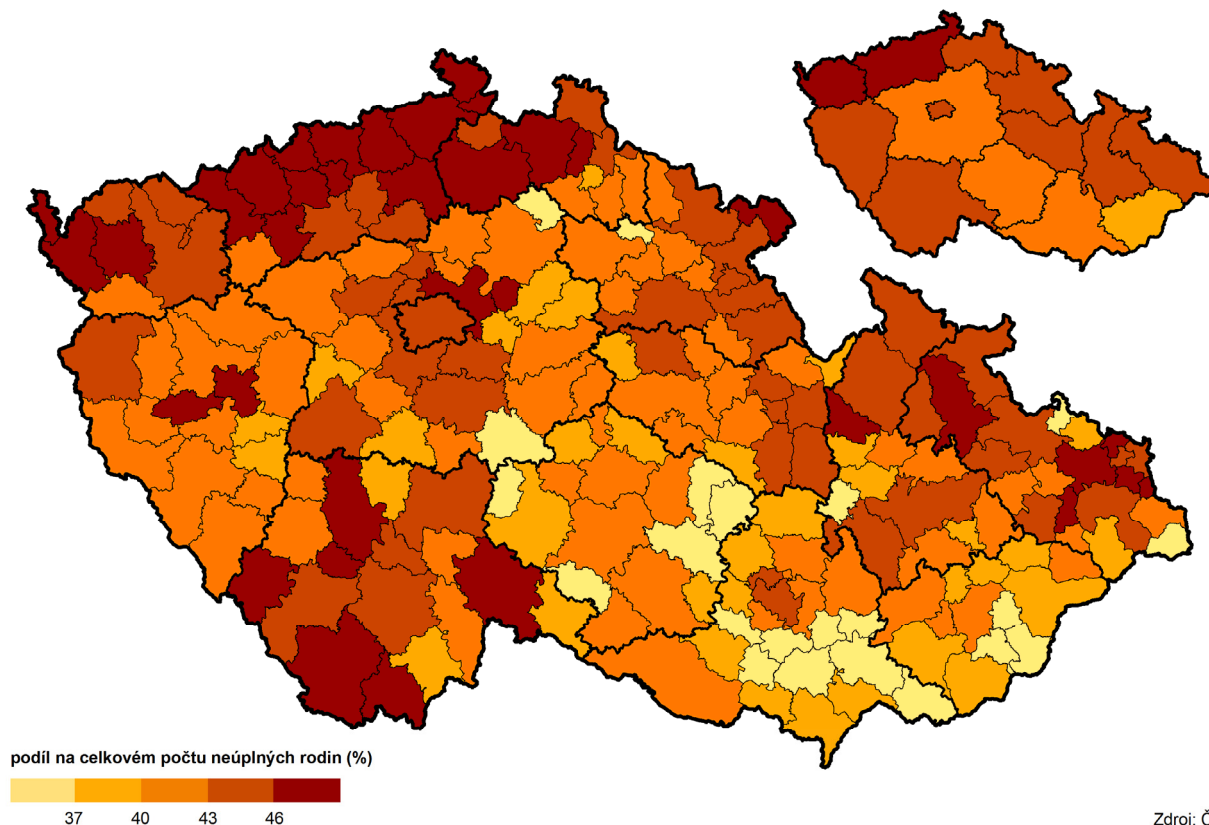

V **neúplných rodinách s mužem v čele** bydlelo nejméně jedno závislé dítě v 46,3 % a tento muž byl často rozvedený nebo ženatý. Mužům v těchto neúplných rodinách bylo nejčastěji 45 až 55 let.

Neúplných rodin, kde v čele stojí muž, není výrazně mnoho. Nejvíce takových rodin bylo na Kaplicku, nejméně na Třeboňsku. Neúplných rodin s ženou v čele bylo nejvíce v SO ORP Písek, nejméně v obvodě Trhové Sviny.

Ktg. 6.2 Neúplné rodiny v čele se ženou se závisými dětmi podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců

Téměř třetina (32,1 %) hospodařících domácností, které byly při SLDB 2011 sečteny, byly domácnostmi jednotlivců.

Z celkového počtu ve 45,8 % těchto domácností hospodařil muž, který byl většinou svobodný, a bylo mu nejčastěji od 30 do 50 let nebo se jednalo o rozvedené muže ve věku od 50 do 70 let. Většina mužů, kteří tvořili domácnost jednotlivce, bydlela samostatně v bytě.

Tab. 6.4 Hospodařící domácnosti jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

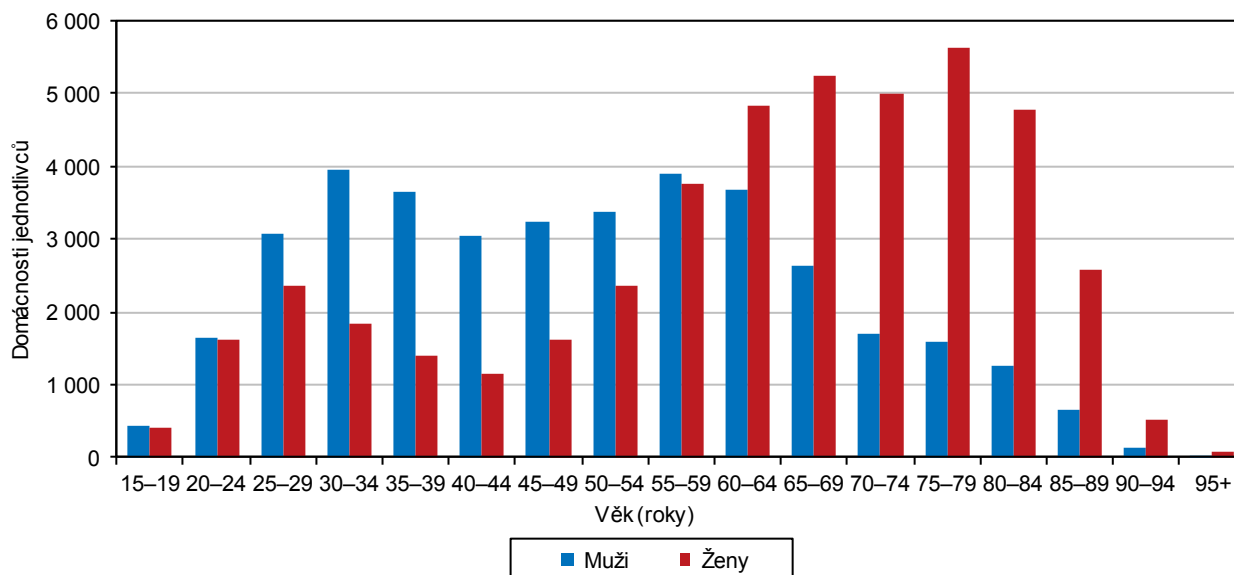
	Muži					Ženy				
	celkem	z toho ve věku				celkem	z toho ve věku			
		15–29	30–49	50–69	70 a více		15–29	30–49	50–69	70 a více
Domácnosti jednotlivců celkem	38 563	5 166	13 869	13 594	5 376	45 632	4 415	6 023	16 177	18 572
z toho rodinný stav (%)										
svobodný, svobodná	41,5	93,5	49,8	23,7	11,3	18,9	90,2	43,0	7,0	3,0
ženatý, vdaná	15,5	4,2	15,4	20,6	15,3	9,6	6,8	18,8	14,8	3,0
rozvedený, rozvedená	30,8	2,0	34,3	45,7	14,6	21,9	2,7	35,7	37,4	8,9
ovdovělý, ovdovělá	11,8	0,1	0,3	9,9	58,7	49,5	0,0	2,2	40,8	85,2
v tom způsob bydlení (%)										
samostatně v bytě	83,7	77,3	81,5	86,3	90,7	88,2	74,5	79,8	89,3	93,7
v bytě s další hospodařící domácností	12,9	18,4	14,9	11,0	7,7	9,8	20,9	15,8	9,3	5,8
mimo byty	3,4	4,3	3,6	2,7	1,6	2,0	4,6	4,4	1,4	0,6

Celkem 54,2 % hospodařících domácností jednotlivců tvořily ženy. Nejčastěji se jednalo o ovdovělé ženy ve věku od 70 let, které žily samostatně v bytě.

Z porovnání věku osob, které tvořily domácnost jednotlivců, je patrné, že ve věku do 55 let, převažují muži jednotlivci. Od vyššího věku, převažovaly domácnosti žen.

Graf 6.7 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

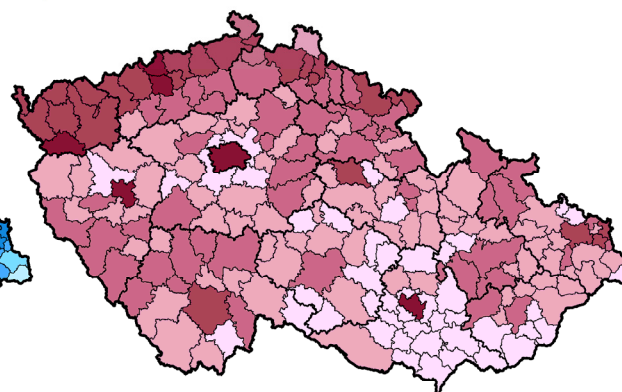
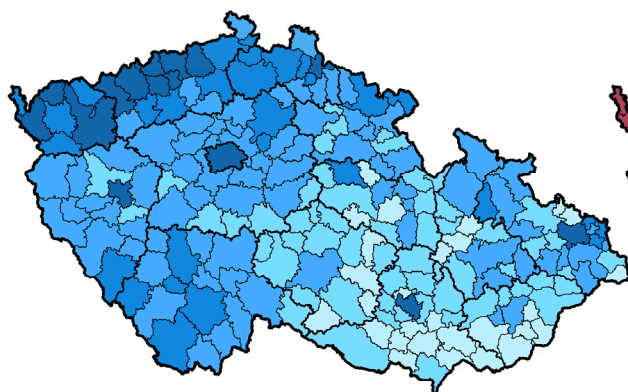

Domácnosti jednotlivců-mužů byly nejvíce zastoupeny na Vimpersku, nejméně na Dačicku. Domácnosti jednotlivců-žen bylo nejméně v obvodě Trhové Sviny a nejvíce v SO ORP České Budějovice. Tato skutečnost potvrzuje, že ženy častěji žijí ve větších městech.

Ktg. 6.3 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a SO ORP podle SLDB 2011

Muži

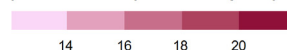
Ženy

podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví ve věku 15 a více let (%)

podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví ve věku 15 a více let (%)

Zdroj: ČSÚ

Bydlení domácností

Hodnocení bydlení domácností vychází také z dat ze SLDB 2011, kdy se zjišťoval druh domu, kde se byt nacházel (rodinný nebo bytový), dále se zjišťovala úroveň daného bytu – se standardním vybavením (vybaven ústředním topením a příslušenstvím) nebo se jednalo o byt se sníženou kvalitou. Zaznamenávalo se právní užívání bytu, výměry obytné plochy, počty obytných místností.

Naprostá většina (98,7 %) hospodařících domácností bydlela v době sčítání v bytě, ostatní domácnosti žily mimo byty (muži častěji) nebo bydlely v zařízeních (ženy častěji).

Úplné rodiny (sezdaná soužití i nesezdaná soužití) častěji bydlely v rodinném domě (54,4 %), v bytě v bytovém domě bydlelo 44,7 % těchto domácností. Neúplné rodiny s mužem v čele nepatrně častěji bydlely v rodinném domě (49,7 %). Pokud byla v čele neúplné rodiny žena, často tato rodina bydlela v bytě v bytovém domě (60,0 %). Pokud byl v čele neúplné rodiny muž, bydlelo v bytě v bytovém domě 48,9 % těchto rodin. Také domácnosti jednotlivců (mužů i žen) častěji obývaly byt v bytovém domě.

Tab. 6.5 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	Tvořené 1 rodinou				Tvořené 2 a více rodinami	Domácnosti jednotlivců		Více-členné nerodinné domácnosti
		úplné rodiny		neúplné rodiny			muži	ženy	
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	v čele muž	v čele žena				
Hospodařící domácnosti	262 692	76 508	53 696	6 465	27 171	4 332	38 563	45 632	10 325
v tom podle způsobu bydlení									
bydlící v bytech	259 200	76 102	53 376	6 416	26 948	4 325	37 262	44 706	10 065
bydlící mimo byty	3 296	328	283	45	150	4	1 301	926	259
bydlící v zařízeních ¹⁾	196	78	37	4	73	3	x	x	1
v %									
bydlící v bytech	100,0	29,4	20,6	2,5	10,4	1,7	14,4	17,2	3,9
bydlící mimo byty	100,0	10,0	8,6	1,4	4,6	0,1	39,5	28,1	7,9
bydlící v zařízeních ¹⁾	100,0	39,8	18,9	2,0	37,2	-	x	x	-

¹⁾ jednotlivé osoby žijící v zařízeních nevyplňovaly Bytový list, proto za ně data nejsou k dispozici

Z údajů o právním užívání bytu vyplynulo, že domácnosti nejčastěji bydlely v době SLDB v bytě ve vlastním domě (38,1 %), druhý nejčastější právní důvod užívání bytu bylo nájemní bydlení (21,4 %) nebo domácnosti bydlely v bytě v osobním vlastnictví (20,4 %). Ostatní typy užívání bytu nebyly tak časté.

Tab. 6.6 Domácnosti bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti, druhu a právního užívání bytu

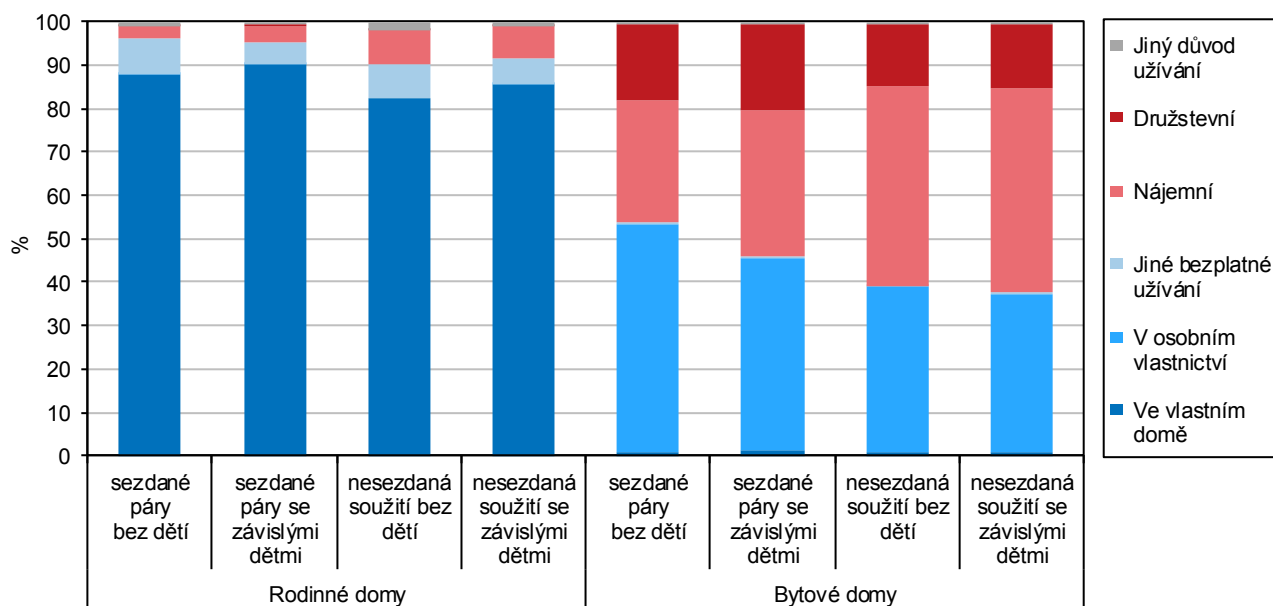
Zdroj: SLDB 2011

	Úplné rodiny		Neúplné rodiny		Domácnosti jednotlivců	
	sezdaná soužití	nesezdaná soužití	v čele muž	v čele žena	muži	ženy
Domácnosti bydlící samostatně v bytě	89 065	11 590	5 756	24 647	32 271	40 234
z toho podle druhu domu (%)						
rodinné domy	56,4	38,9	49,7	39,0	43,6	38,6
bytové domy	42,7	60,2	48,9	60,0	54,0	59,5
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)						
ve vlastním domě	49,1	32,9	40,5	31,1	30,1	25,8
v osobním vlastnictví	20,4	22,5	17,5	20,4	17,7	22,4
jiné bezplatné užívání bytu	3,9	2,8	2,3	2,5	4,4	7,4
nájemní	15,2	31,3	22,6	28,8	24,5	25,4
družstevní	7,9	8,8	8,2	9,6	7,6	8,7

Úplné rodiny nejčastěji bydlely v bytě ve vlastním domě (47,2 %); sezdané páry výrazně častěji než nesezdané páry. V bytě v osobním vlastnictví bydlelo v době SLDB 20,6 % úplných rodin a formou nájmu užívalo byt 17,1 % domácností tvořených úplnou rodinou; nesezdaná soužití výrazně častěji. Úplné rodiny měly k dispozici v naprosté většině standardní byt (97,4 %) a nejčastěji bydlely v bytě se čtyřmi, případně pěti obytnými místnostmi (včetně kuchyně).

Graf 6.8 Úplné rodiny bydlicí samostatně v bytě podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Neúplné rodiny také častěji bydlely ve vlastním domě (32,9 %), zejména pokud byl v čele této rodiny muž. V bytě v nájemním užívání bydlelo 27,6 % neúplných rodin, zejména pokud stála v čele této rodiny žena. Byt v osobním vlastnictví užívalo téměř 20 % neúplných rodin. Domácnosti tvořené neúplnou rodinou také většinou bydlely ve standardním bytě (92,9 %) a tyto byty měly nejčastěji tři až čtyři obytné místnosti.

Bydlení **domácností jednotlivců** bylo sečteno nejčastěji jako bydlení ve vlastním domě (27,7 %); muži o něco častěji. V nájmu bydlelo 25 % domácností jednotlivců; ženy o něco častěji. Byt v osobním vlastnictví užívalo při SLDB 2011 20,3 % domácností jednotlivců; muži o něco více. Domácnosti jednotlivců ve větší míře bydlely v bytech se sníženou kvalitou než ostatní typy domácností. Celkem 8,1 % těchto domácností žilo v bytě se sníženou kvalitou. Byt, ve kterém bydlel jedinec, měl nejčastěji tři obytné místnosti.

Graf 6.9 Domácnosti jednotlivců bydlicí v bytě podle způsobu bydlení, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

